МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

БИРО ЗА РАЗВОЈ ОБРАЗОВАЊА

Наставни програм

Географија

за VIII разред

Скопје, 2025. година

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ

Наставни предмет	***Географија***
Врста/категорија наставног предмета	Обавезан
Разред	VIII (осми)
Теме/области у наставном програму	• Географија Африке • Географија Америке • Географија Аустралије са Океанијом • Географија поларних области
Број часова	2 часа недељно/72 часа годишње
Опрема и средства	• Дигитални паметни (смарт) уређаји • Хамер, флипчарт, маркери, папир за цртање, бојице, лењир, шестар, маказе, лепак, лепљива трака, рачунар, ЛЦД пројектор • Илустровани материјал за: Африку, Америку, Аустралију са Океанијом, Арктик, Антарктик • Глобус, физичко-географска карта света, физичко-географска карта Африке, физичко-географска карта Северне и Јужне Америке, физичко-географска карта Аустралије са Океанијом • Уџбеник, географски атлас, радни листови (према уџбенику/приручнику), неме карте • Енциклопедије, речници, часописи, новине
Норматив наставног кадра	Наставу из предмета Географија у осмом разреду може да изводи лице које је завршило: • студије географије, наставни смер, VII/1 или VI А (према МРК) и 240 ЕКТС бодова.

ПОВЕЗАНОСТ СА НАЦИОНАЛНИМ СТАНДАРДИМА

Резултати учења наведени у наставном програму воде ка стицању следећих компетенција обухваћених подручјем ***Математика и природне науке*** из Националних стандарда:

	Ученик/ученица зна и/или уме:
III-А.25	да одлучује како да провери резултате и размишља о томе да ли је одговор разуман у контексту проблема,

III-А.29	д да разматра и одабира идеје, посматра, предвиђа и поставља претпоставке (хипотезе), прикупља и вреднује доказе, проверава предвиђања, планира, организује и спроводи истраживање, евидентира, обрађује, анализира и представља резултате, евалуира и дискутује о закључцима,
III-А.30	да организује и представља квантитативне податке табеларно, графички, дијаграмима и скицама и да тумачи податке из различитих области, представљене на различите начине,
III-А.63	да идентификује и упоређује географске карактеристике континената, регија и држава у свету,
III-А.66	да проналази информације о карактеристикама географских подручја приказаних на мапама и да израђује скице за приказивање географских подручја са њиховим карактеристикама,
III-А.67	да се оријентише у простору помоћу скица, мапа, снимака и дигиталних приказа датих географских подручја.
	Ученик/ученица разуме и прихвата да:
III-Б.5	радозналост и иновативност су кључне за развијање научно-истраживачке мисли;
III-Б.9	треба да разуме предности, ограничења и ризике научних теорија и њихове примене и да показује развијен однос према доношењу правилних одлука и грађењу вредности, укључујући и морални аспект при решавању проблема.

Наставни програм укључује и релевантне компетенције из следећих трансверзалних подручја Националних стандарда:

Језичка писменост, Дигитална писменост, Лични и социјални развој, Друштво и демократска култура, Техника, технологија и предузетништво и Уметничко изражавање и култура.

	Ученик/ученица зна и/или уме:
I-А.3	да води критички и конструктиван дијалог, аргументовано исказујући своје ставове;
I-А.10	да разуме визуелно приказане садржаје (дијаграме, табеле и графиконе, илустрације, анимације итд.), да може да их издвоји, анализира, оцењује/вреднује и резимира и да их објасни (писмено и усмено);
I-А.12	да користи информације из различитих извора и медија и критички им приступа, узимајући у обзир извор, контекст, циљ и веродостојност представљених информација.
IV-А.2	да процени када и на који начин је за решавање неког задатка/проблема потребно и ефективно коришћење ИКТ, да одабере и инсталира програме који су му потребни, да користи програме за заштиту и да реши рутинске проблеме у функционисању дигиталних уређаја и мрежа,
IV-А.5	да одреди какве су му информације потребне, да пронађе, изабере и преузме дигиталне податке, информације и садржаје, и да процени њихову релевантност у односу на конкретну потребу и веродостојност извора,
IV-А.8	да на безбедан и одговоран начин користи дигиталне садржаје, образовне и друштвене мреже, и дигиталне облаке,
V-А.4	да процењује сопствене способности и постигнућа (укључујући снаге и слабе стране) и на основу тога одређује приоритете који ће му/јој омогућити развој и напредовање;
V-А.6	да постави себи циљеве за учење и сопствени развој и да ради на превазилажењу изазова који се јављају на путу ка њиховом

	остваривању;
V-A.7	да користи сопствена искуства како би себи олакшао учење и прилагодио сопствено понашање у будућности;
V-A.8	да организује сопствено време на начин који ће му/јој омогућити да ефикасно и ефективно оствари постављене циљеве и задовољи сопствене потребе;
V-A.10	да примењује етичка начела при вредновању исправног и погрешног у сопственим и туђим поступцима и да манифестује врлине карактера (као што су: поштење, правичност, поштовање, стрпљивост, брига, пристојност, захвалност, одлучност, одважност и самодисциплина);
V-A.13	да комуницира са другима и да се представи у складу са ситуацијом;
V-A.14	да активно слуша и прикладно реагује, показујући емпатију и разумевање за друге и да исказује сопствене бриге и потребе на конструктиван начин;
V-A.15	да сарађује са другима у остваривању заједничких циљева, делећи сопствена гледишта и потребе са другима и узимајући у обзир гледишта и потребе других;
V-A.17	да тражи повратну информацију и подршку за себе, али и да даје конструктивну повратну информацију и подршку у корист других;
V-A.18	да истражује, постављајући релевантна питања, са циљем да открије проблеме, анализира и вреднује информације и предлоге и проверава претпоставке;
V-A.19	да даје предлоге, разматра различите могућности и предвиђа последице са циљем да изводи закључке и доноси рационалне одлуке;
V-A.20	да критички анализира информације и доказе према релевантним критеријумима;
V-A.21	да анализира, процењује и побољшава сопствено учење;
VI-A.2	да анализира сопствено понашање са циљем побољшања, постављајући себи реалне и оствариве циљеве за активно деловање у заједници;
VI-A.3	да формулише и аргументује своја гледишта, саслуша и анализира туђа гледишта и са поштовањем се односи према њима, чак и тада када се не слаже;
VI-A. 5	да разуме разлике међу људима по било ком основу (родна и етничка припадност, узраст, способности, социјални статус итд.);
VI-A. 6	да препознаје присуство стереотипа и предрасуда код себе и код других и да се супротставља дискриминацији;
VI-A.23	да идентификује географске карактеристике континената, региона и држава у свету и да их повезује са њиховим друштвеним развојем;
VII-A.1	да повезује сазнања из наука са њиховом применом у техници и технологији и са свакодневним животом;
VII-A.9	да активно учествује у тимском раду према претходно усвојеним правилима и уз доследно поштовање улоге и доприноса свих чланова тима;
VIII-A.10	да идентификује и преиспитује стереотипе и предрасуде према припадницима других културних група који се манифестују у његовом/њеном окружењу;

VIII-А.12	да интерпретира свет не само са гледишта припадника сопствене културе, већ и кроз перспективу других култура.
	Ученик/ученица разуме и прихвата да:
IV-Б.1	дигитална писменост је неопходна за свакодневни живот – олакшава учење, живот и рад, доприноси ширењу комуникације, креативности и иновативности, нуди разне могућности за забаву,
IV-Б.3	потенцијали ИКТ ће се повећавати и треба их пратити и користити, али и да треба имати критичан однос према веродостојности, поверљивости и утицају података и информација који су доступни путем дигиталних уређаја;
IV-Б.5	информације доступне у дигиталном простору треба користити етички, према дефинисаним правилима и за добробит људи;
V-Б.3	сопствена постигнућа и добробит у највећој мери зависе од труда који сам/сама улаже и од резултата које сам/сама постиже;
V-Б.4	сваки поступак који предузима има последице по њега/њу и/или по његову/њену околину;
V-Б.7	иницијативност, упорност, истрајност и одговорност су важни за спровођење задатака, остваривање циљева и превазилажење изазова у свакодневним ситуацијама;
V-Б.8	Интеракција са другима је двосмерна – као што има право да од других тражи да му/јој буде омогућено задовољавање сопствених интереса и потреба, тако има и одговорност да да простор другима да задовоље сопствене интересе и потребе;
V-Б.9	тражење повратне информације и прихватање конструктивне критике воде ка личном напретку на индивидуалном и социјалном плану;
V-Б.10	учење је континуирани процес који се не завршава у школи и не ограничава се на формално образовање.
VI-Б. 1	не сме да врши дискриминацију на основу разлика међу људима (родна и етничка припадност, узраст, способности, социјални статус итд.);
VI-Б.11	свако има право да изабере коју религију ће сматрати својом, односно да изабере да не припада ниједној религији/вери, без последица због направљеног избора;
VII-Б.4	радна етика, културна осетљивост и однос према другима су значајни за креирање и одржавање позитивне радне климе;
VII-Б.5	ресурси нису неограничени и потребно је одговорно их користити;
VIII-Б.5	на разлике међу културама треба гледати као на могућност за учење и као на изазов за узајамно разумевање и напредовање;

VIII-Б.6	поштовање и промовисање других култура доприносе обезбеђивању поштовања за сопствену културу од стране других.

РЕЗУЛТАТИ УЧЕЊА

Тема: **ГЕОГРАФИЈА АФРИКЕ**

Укупно часова: **24**

Резултати учења

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. описује географски положај и да на географској карти показује где се протежу границе Африке;
2. описује, уз помоћ географске карте, природно-географске карактеристике Африке: разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију и природне ресурсе;
3. описује социо-географске карактеристике Африке: број становника, густину насељености, природни прираштај, религије, народе и друга културна обележја која су заступљена у Африци;
4. описује, уз помоћ географске карте, регионе на које је подељена Африка, идентификује државе које припадају сваком региону и именује најпознатије туристичке центре;
5. описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике Египта и Јужноафричке Републике (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење и сл.).

Садржаји (и појмови)	**Стандарди за оцењивање**
• **Природно-географске карактеристике Африке** (географски положај, разуђеност обале, острва: Азорска, Зеленортска, Канарска острва, Мадагаскар, Сејшели; полуострва: Тунис, Синајско полуострво, Сомалија; мора: Средоземно море, Црвено море; заливи: Сидра, Гвинејски залив; мореузи, Суецки канал; рељеф: низије, планине: Атлас, Ахагар, Тибести, Дарфур, Етиопско горје, Килиманџаро, Кенија, Рувензори; висоравни: Езерска висораван (Језеро), Јужноафричка висораван; пустиње: Сахара, Калахари, Намиб; клима: екваторска, тропска, степска, пустињска, суптропска, умерена; сливно подручје, реке: слив Средоземног мора – Нил, слив Атлантског океана – Сенегал, Нигер, Конго, Орање, слив Индијског океана – Замбези, Лимпопо; језера: Чад, Викторија, Тангањика, Малави/Њаса; природна богатства: нафта, природни гас, платина, дијаманти,	• • Описује географски положај Африке, на географској карти показује где се протежу њене границе и идентификује је као други континент по површини у свету. • Описује, уз помоћ географске карте, разуђеност обале Африке, при чему идентификује највећа острва, полуострва и заливе и којим државама припадају. • Описује, уз помоћ географске карте, најзначајније мореузе у Африци и идентификује која

кобалт, манган, злато, ураниум)	мора повезују. • Описује какав рељеф преовладава на територији Африке и на географској карти идентификује најкарактеристичније рељефне целине (низије, висоравни, планинске масиве са њиховим највишим врховима, пустиње и сл.) и кроз које државе се исте протежу. • Наводи кроз које топлотне појасеве се протеже и који климатски типови су доминантно заступљени у Африци, описује њихово простирање и њихове карактеристике. • Објашњава утицај океана и мора на климатске карактеристике Африке. • Именује, уз помоћ географске карте, океане и мора на која излази Африка. • Именује, уз помоћ географске карте, највеће реке у Африци, кроз које државе пролазе, идентификује где се уливају и којем сливном подручју припадају. • Именује, уз помоћ географске карте, највећа и најзначајнија језера у Африци и у којим државама се налазе. • Именује најважнија природна богатства којима располаже Африка (нафта, природни гас, дијаманти, злато и сл.), у којим регионима и државама су размештена и показује их на географској карти. • Објашњава значај природних богатстава за развој региона и државе где су највише заступљена.
• **Социо-географске карактеристике Африке** (број становника, густина насељености, природни прираштај, религије: хришћанска религија, исламска религија, хиндуизам, јудаизам, будизам; групе народа, највећи градови: Лагос, Киншаса, Каиро, Јоханесбург, Александрија,	• Наводи укупан број становника на афричком континенту и идентификује га као други континент на Земљи по броју становника. • Идентификује различиту густину насељености у

регионима: Северна Африка, Источна Африка, Западна Африка, Јужна Африка, Централна Африка; туристички центри: Египат, Тунис, Мадагаскар, Занзибар, Сејшелска острва; културно-историјске знаменитости: пирамиде у Гизи)	различитим регионима Африке и именује неке од најгушће насељених држава (Уганда, Руанда, Бурунди и др.) и неке од најређе насељених држава (Западна Сахара, Либија и Боцвана) и показује их на географској карти. • Објашњава стопу природног прираштаја и разлоге за такво стање и идентификује га као континент у којем, према старосној структури, преовладава младо становништво. • Наводи главне религије и неке етничке заједнице које су задржале стару културу (Бушмани, Пигмеји, Туарези, Бербери и сл.) и која од њих је у ком региону највише заступљена. • Именује неке карактеристичне уметничко-традиционалне вредности у Африци (бојење коже – тетовирање). • Именује неке од познатих светских културно-историјских грађевина у Африци (пирамиде у Гизи) и идентификује у којим државама се налазе. • Описује најозбиљније проблеме афричког становништва (недостатак хране, воде и здравствене заштите). • Именује највеће градове у Африци, идентификује у којим државама се налазе и показује их на географској карти. • Именује регионе на које је подељена Африка и уз помоћ географске карте описује њихово простирање и идентификује државе које припадају сваком региону. • Именује најпознатије туристичке центре у Африци, идентификује у којој држави се налазе и показује их на географској карти. • Описује, уз помоћ географске карте, основне

	географске карактеристике Египта (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење, природне ресурсе и сл.). • Описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике Јужноафричке Републике (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење, природне ресурсе и сл.).

Примери активности

- Ученици, подељени у мале групе/парове, користећи интернет и илустровани материјал, истражују границе Африке и колика је њена површина. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију о величини и географском положају Африке.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују разуђеност обале Африке. Свака група истражује различит регион: већа острва (којим државама припадају), полуострва (које државе се налазе на њима) и заливе. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти, док остале групе треба да поставе по једно питање које се односи на регион групе која презентује. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који се региони Африке карактеришу највећом разуђеношћу обале.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Путовање кроз Суецки канал''. Свака група треба да истражује, односно да „путује'' кроз њега, користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о свом „путовању'' кроз мореуз (која мора повезује, где се налази, величину, важност и сл.) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о његовој важности и стратешком значају.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Путовање кроз пустињу Сахару''. Свака група треба да истражује, односно да „путује'' кроз њу, користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о свом „путовању'' кроз пустињу (где се налази, величину, температуру, падавине и сл.) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о највећој пустињи на свету.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују климу у Африци. Свака група добија задатак да истражује одређени климатски фактор (близину мора и океана, рељеф и сл.) и карактеристике одређеног климатског типа (где је

распрострањен, температуру ваздуха, количину падавина, биљни и животињски свет карактеристичан за њега и сл.)

Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о томе како клима утиче на начин живота људи у различитим деловима Африке.

- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују мора, реке и језера у Африци. Свака група добија задатак да истражује на која мора и океане излази Африка, карактеристике већих река које теку кроз Африку (дужина, кроз које државе пролазе, где се уливају, којем сливном подручју припадају и сл.) и карактеристике већих језера (величина, држава у којој се налазе, веће реке које се уливају у њих или из њих извиру и сл.). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно решавају квиз и воде дискусију о томе која мора, реке и језера имају највећи значај за Африку или за регион у којем се налазе.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најважнија природна богатства којима располаже Африка (нафта, природни гас, платина, дијаманти, кобалт, манган, злато, уранијум). Свака група истражује различито природно богатство (у ком региону се највише налази). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који су најзначајнији природни ресурси за развој одређеног региона или државе.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују поделу Африке на регионе. Свака група истражује различит регион у Африци (државе које припадају том региону, површина, укупан број становника, највећи град према броју становника у тој држави, густина насељености и стопа природног прираштаја). Свака група припрема кратку презентацију (у форми табеле и графикона) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о укупном броју становника у Африци, које државе имају највећу густину насељености у Африци (односно у ком региону је концентрисан највећи део становништва), које државе су највеће по површини и броју становника у сваком региону и који су највећи градови према броју становника у Африци, и показују их на географској карти.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују главне религије и групе народа које су заступљене у Африци. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе које су најзаступљеније религије и групе народа на афричком континенту.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују највеће проблеме са којима се суочава становништво у Африци (недостатак хране, воде и здравствене заштите). Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који су највећи проблеми са којима се суочава становништво афричког континента.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују пирамиде у Гизи. Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, видео/аудио материјалом, текстом) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о утицају ових грађевина на развој туризма у држави у којој се налазе.

- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најпознатије туристичке центре у Африци. Свака група истражује различит регион у Африци (природне и културне атракције, географска локација, туристичка места и сл.). Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом) о свом региону и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о важности туризма и његовом утицају на развој сваког региона и долазе до закључка о томе који су најпознатији туристички центри у Африци.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују основне географске карактеристике неких од већих држава у Африци (Египат и Јужноафричка Република). Свака група истражује сваку од ових држава. Припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом), презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, кроз заједничку дискусију, упоређују се карактеристике тих држава.
- Ученици се деле у групе које ће глумити туристичку агенцију и треба да припреме рекламни материјал (у виду брошуре) за посету туристичким местима у Африци. У рекламном материјалу треба да препоруче туристичку туру за посету, при чему се наводе земља, језик који се говори, валута која се користи, главни град и значајније културне знаменитости, традиционална храна и клима. Брошуре садрже текст и илустрације. На крају деле брошуре и бирају шта би највише волели да посете када би били туристи.
- Сваки ученик, индивидуално, попуњава нему карту Африке према упутствима наставника (државе, мора, реке, језера и сл.).

Тема: **ГЕОГРАФИЈА АМЕРИКЕ**

Укупно часова: **36**

Резултати учења

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. описује географски положај и да на географској карти показује где се протежу границе Северне и Јужне Америке;
2. описује, уз помоћ географске карте, природно-географске карактеристике Северне и Јужне Америке: разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију и природне ресурсе;
3. описује социо-географске карактеристике Америке: број становника, густину насељености, природни прираштај, религије, народе, језике и насеља;
4. описује, уз помоћ географске карте, регионалне целине на које је подељена Америка, идентификује државе које припадају свакој од њих и именује најпознатије туристичке центре;
5. описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике САД, Канаде и Бразила (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење и сл.)

Садржаји (и појмови)	Стандарди за оцењивање
• **Природно-географске карактеристике Северне Америке** (Северна Америка, Јужна Америка, географски положај, разуђеност обале, острва: Гренланд, Бафинова земља, Викторија, Њуфаундленд, Бахамска острва, Мали и Велики Антили; полуострва: Аљаска, Калифорнија, Лабрадор, Флорида, Јукатан; мора: Бофорово море, Берингово море, Карипско море, Саргаско море; заливи: Хадсонов залив, Аљаски залив, Калифорниски залив, Мексикански залив; мореузи, Панамски канал; низије, Средишње низије; висоравни: Велики басен, висораван Колорадо, Мексиканска висораван; планине: Кордиљери/Анди, Апалачке планине; вулкани: Мауна Лоа, Мауна Кеа, Попокатепетл, Оризаба; пустиње: Мохаве; климатски типови; сливно подручје; реке: слив Северног леденог океана – Мекензи, слив Тихог океана – Јукон, Колумбија, Колорадо, слив Атлантског океана – Сент Лоренс, Мисисипи са Мисуријем, Рио Гранде; језера: Велико Мечкино језеро, Велико Ропско језеро, Велики амерички језера: Горње, Мичиген, Хјурон, Ири, Онтарио).	• Прави везу између имена Америка и континената Северна и Јужна Америка као посебних континената и на географској карти показује границу између њих. • Описује географски положај Северне Америке, показује на географској карти где се протежу њене границе и идентификује је као трећи континент по површини у свету. • Описује, уз помоћ географске карте, разуђеност обале Северне Америке, при чему идентификује највећа острва, полуострва, заливе и мореузе и којим државама припадају. • Описује какав рељеф преовладава на територији Северне Америке и на географској карти идентификује најкарактеристичније рељефне целине (низије, планине, висоравни и пустиње) и кроз које државе се исте протежу. • Објашњава утицај одређених климатских фактора на климатске карактеристике Северне Америке (географска ширина, близина мора и океана, рељеф и сл.). • Наводи кроз које топлотне појасеве се протеже Северна Америка и који климатски типови су доминантно заступљени, и описује њихово простирање и карактеристике. • Идентификује на географској карти океане и мора на која излази Северна Америка. • Именује, уз помоћ географске карте, највеће реке у Северној Америци и кроз које државе теку. • Именује, уз помоћ географске карте, највећа и најзначајнија језера у Северној Америци и указује у којим се државама налазе. • Именује најважнија природна богатства којима располаже Северна Америка (нафта, угаљ, злато, бакар, алуминијум, шуме и сл.), у којим регионима и државама су размештена и показује их на географској карти.

• **Природно-географске карактеристике Јужне Америке** (географски положај, разуђеност обале, острва: Галапагос, Огњена земља; полуострва, мора, заливи, мореузи: Магеланов мореуз; низије, висоравни, планине: Анди, Гвајанске планине, Бразилске планине; вулкани: Охос дел Саладо, Котопакси; пустиње: Атакама; реке: слив Тихог океана, слив Атлантског океана, Ориноко, Амазон, Парана; језера: Титикака).	• Описује географски положај Јужне Америке и показује на географској карти где се протежу њене границе. • Описује, уз помоћ географске карте, разуђеност обале Јужне Америке, при чему идентификује највећа острва, полуострва, заливе и мореузе и којим државама припадају. • Описује какав рељеф преовладава на територији Јужне Америке и на географској карти идентификује најкарактеристичније рељефне целине (низије, планине, висоравни и пустиње) и кроз које државе се исте протежу. • Објашњава утицај одређених климатских фактора на климатске карактеристике Јужне Америке (географска ширина, близина мора и океана, рељеф и сл.). • Наводи кроз које топлотне појасеве се протеже Јужна Америка и који климатски типови су доминантно заступљени, и описује њихово простирање и њихове карактеристике. • Именује, уз помоћ географске карте, највеће реке и језера у Јужној Америци. • Именује најважнија природна богатства којима располаже Јужна Америка (нафта, угаљ, злато, бакар, алуминијум, шуме и сл.), у којим регионима и државама су размештена и показује их на географској карти. • Објашњава значај природних богатстава за развој региона и државе где су највише заступљена.
• **Социо-географске карактеристике Северне и Јужне Америке** (број становника, густина насељености, природни прираштај, религије: хришћанска религија, католици, протестанти; народи, језици: енглески, шпански, португалски, француски; насеља, градови: Мексико Сити, Њујорк, Лос Анђелес, Чикаго, Сао Пауло, Рио де Жанеиро; туристички центри: Њујорк, Вашингтон, Лас Вегас, Орландо, Акапулко, Хавај, Галапагос, Лос Анђелес, Сан Франциско, Рио де Жанеиро, Национални парк Јелоустон, Мачу Пикчу, Чиченица, Нијагарини водопади, Анђеоски водопад, водопади Игуасу, Велики кањон, Амазонија).	• Упоређује Северну и Јужну Америку према површини и броју становника и идентификује у којим регионима је концентрисан највећи део становништва. • Идентификује различиту густину насељености у различитим регионима Северне и Јужне Америке и идентификује географске факторе који утичу на такво стање. • Објашњава стопу природног прираштаја, узроке и последице таквог демографског кретања становништва.

	• Наводи главне религије које су заступљене у Северној и Јужној Америци и која од њих је у ком региону највише заступљена. • Именује неке од народа који су развили напредну цивилизацију пре Великих географских открића (Маје, Инке и Астеци), показује на географској карти где су били највише распрострањени и објашњава географску и културну везу Средње Америке са Северном и Јужном Америком. • Уз помоћ географске карте идентификује три америчке регионалне целине (Северна, Средња и Јужна Америка), одређује које државе припадају свакој регионалној целини, које су највеће државе у сваком региону и који су њихови главни градови. • Именује највеће градове у Северној и Јужној Америци, идентификује у којим државама се налазе и показује их на географској карти. • Именује неке од најзначајнијих туристичких центара у Северној и Јужној Америци, идентификује њихове главне карактеристике и показује их на географској карти. • Описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике САД (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење, природне ресурсе и сл.). • Описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике Канаде (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење, природне ресурсе и сл.). • Описује, уз помоћ географске карте, основне географске карактеристике Бразила (географски положај, границе, величину, разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију, становништво, веће градове, најзначајнија туристичка места, државно уређење, природне ресурсе и сл.).

Примери активности

- • Ученици, подељени у мале групе/парове, користећи интернет и илустровани материјал, истражују географску поделу копна Америке на два континента и где се протеже граница између та два континента. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о географској подели копна Америке на два континента: Северну и Јужну Америку.
- Ученици, подељени у мале групе/парове, користећи интернет и илустровани материјал, истражују границе Северне Америке и колика је њена површина. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију о величини и географском положају Северне Америке.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују разуђеност обале Северне Америке. Свака група истражује различит регион: већа острва (којим државама припадају), полуострва (које државе се налазе на њима) и заливе. Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом), презентује је пред другим групама и показује на географској карти, док остале групе треба да поставе по једно питање које се односи на регион групе која презентује. После презентације, један члан групе која презентује преузима улогу наставника и поставља питања осталим групама. Ово понављају све групе. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који се делови Северне Америке карактеришу највећом разуђеношћу обале.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Планинско истраживање Северне Америке''. Свака група добија задатак да истражује, користећи интернет и илустровани материјал, одређени планински масив (највиши врх, дужину простирања, географску локацију, државу/е кроз које се протеже и сл.), низију, висораван и пустињу. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који је највећи и најзначајнији планински масив у Северној Америци и какав је његов утицај на развој региона у којем се протеже.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују климу у Северној Америци. Свака група добија задатак да истражује одређени климатски фактор (близину мора и океана, рељеф и сл.) и карактеристике одређеног климатског типа (где је распрострањен, температуру ваздуха, количину падавина, биљни и животињски свет карактеристичан за њега и сл.). Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о томе како клима утиче на начин живота људи у различитим деловима Северне Америке.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују мора, реке и језера у Северној Америци. Свака група добија задатак да истражује мора на која излази Северна Америка, карактеристике већих река које теку кроз Северну Америку (дужина, кроз које државе пролазе, где се уливају, којем сливном подручју припадају и сл.) и карактеристике већих језера (величина, држава у којој се налазе, веће реке које се уливају у њих или из њих извиру и сл.).

Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно решавају квиз и воде дискусију о томе која мора, реке и језера имају највећи значај за Северну Америку или за регион у којем се налазе.

- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најважнија природна богатства којима располаже Северна Америка (нафта, угаљ, злато, бакар, алуминијум, шуме и сл.). Свака група истражује различито природно богатство (у ком региону се највише налази). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који су најзначајнији природни ресурси у Северној Америци и како утичу на развој одређеног региона или државе.
- Ученици, подељени у мале групе/парове, користећи интернет и илустровани материјал, истражују границе Јужне Америке и колика је њена површина. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију о величини и географском положају Јужне Америке.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују разуђеност обале Јужне Америке. Свака група истражује различит регион: већа острва (којим државама припадају), полуострва (које државе се налазе на њима) и заливе. Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом), презентује је пред другим групама и показује на географској карти, док остале групе треба да поставе по једно питање које се односи на регион групе која презентује. После презентације, један члан групе која презентује преузима улогу наставника и поставља питања осталим групама. Ово понављају све групе. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који делови Јужне Америке се карактеришу највећом разуђеношћу обале.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Планинско истраживање Јужне Америке’’. Свака група добија задатак да истражује, користећи интернет и илустровани материјал, одређени планински масив (највиши врх, дужину простирања, географску локацију, државу/е кроз које се протеже и сл.), низију, висораван и пустињу. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који је највећи и најзначајнији планински масив у Јужној Америци и какав је његов утицај на развој региона у којем се протеже.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују климу у Јужној Америци. Свака група добија задатак да истражује одређени климатски фактор (близину мора и океана, рељеф и сл.) и карактеристике одређеног климатског типа (где је распрострањен, температуру ваздуха, количину падавина, биљни и животињски свет карактеристичан за њега и сл.). Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о томе како клима утиче на начин живота људи у различитим деловима Јужне Америке.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују реке и језера у Јужној Америци. Свака група добија задатак да истражује карактеристике већих река које теку кроз Јужну Америку (дужина, кроз које државе

пролазе, где се уливају, којем сливном подручју припадају и сл.) и карактеристике већих језера (величина, држава у којој се налазе, веће реке које се уливају у њих или из њих извиру и сл.). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно решавају квиз и воде дискусију о томе које реке и језера имају највећи значај за Јужну Америку или за регион у којем се налазе.

- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Пловљење реком Амазон''. Свака група треба да истражује, односно да „плови'' кроз њу, користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о својој „пловидби'' реком (одакле извире, кроз које државе пролази, дужина, ширина, дубина, животињски свет, где се улива и сл.) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка да је она река са највише воде на свету.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најважнија природна богатства којима располаже Јужна Америка (нафта, гас, угаљ, злато, бакар, шуме и сл.). Свака група истражује различито природно богатство (у ком региону се највише налази). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који су најзначајнији природни ресурси у Јужној Америци и како утичу на развој одређеног региона или државе.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују главне религије и групе народа које су заступљене у Северној и Јужној Америци. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе које су најзаступљеније религије и групе народа на америчком континенту.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују напредне цивилизације које су постојале пре Великих географских открића (Маје, Инке и Астеци). Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе у ком региону су биле углавном распоређене ове цивилизације и да су ови народи оставили велико цивилизацијско културно наслеђе, упркос ограниченим познавањима из области технике у то време.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују поделу Америке на регионе (Северна, Средња и Јужна Америка). Свака група истражује различит регион (државе које припадају том региону, површина, укупан број становника, највећи град према броју становника у тој држави, густина насељености и стопа природног прираштаја). Свака група припрема кратку презентацију (у форми табеле и графикона) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка да је Америка, због историјских, привредних и цивилизацијских одлика, подељена на три региона: Северну, Средњу и Јужну Америку.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најпознатије туристичке центре у Северној и Јужној Америци. Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом) о свом региону и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о важности туризма и његовом утицају на развој одређене државе или региона.
-

- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују основне географске карактеристике неких од већих држава у Северној и Јужној Америци (Сједињене Америчке Државе, Канада и Бразил). Свака група истражује сваку од ових држава. Припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом), презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, кроз заједничку дискусију, упоређују се карактеристике тих држава.
- Сваки ученик, индивидуално, попуњава нему карту Северне и Јужне Америке према упутствима наставника (државе, мора, реке, планине и сл.).

Тема: **ГЕОГРАФИЈА АУСТРАЛИЈЕ СА ОКЕАНИЈОМ**
Укупно часова: **9**

Резултати учења

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. описује географски положај и на географској карти показује где се протежу границе Аустралије и Океаније;
2. описује, уз помоћ географске карте, природно-географске карактеристике Аустралије: разуђеност обале, рељеф, климу, хидрографију и природне ресурсе;
3. описује социо-географске карактеристике Аустралије: број становника, густину насељености, природни прираштај, религије, народе и друга културна обележја која су заступљена у Аустралији;
4. описује, уз помоћ географске карте, регионе на које је подељена Аустралија са Океанијом, идентификује државе које припадају сваком региону и именује најпознатије туристичке центре.

Садржаји (и појмови)	**Стандарди за оцењивање**
• **Природно-географске карактеристике Аустралије са Океанијом** (географски положај, разуђеност обале, острва: Тасманија, Нови Зеланд, Нова Гвинеја; острвске групе: Меланезија, Микронезија, Полинезија; полуострва: Јорк, Арнхемова земља; мора: Тиморско море, Арафурско море, Тасманово море, Корално море; заливи: Карпентаријски залив, Велики аустралијски залив; рељеф, низије: Аустралијска низија; планине: Велике разводне планине; висоравни; пустиње: Велика пешчана пустиња, Велика Викторијина пустиња; клима, климатски типови; биљни свет; еукалиптус;акација; животињски свет; кенгур, коала, птица ему,	• Описује географски положај Аустралије, показује на географској карти где се протежу њене границе и идентификује је као државу-континент са најмањом површином на свету. • Описује Океанију као заједничко име за многобројна острва која су подељена на три велике острвске групе (Меланезија, Микронезија и Полинезија). • Описује, уз помоћ географске карте, разуђеност обале Аустралије, при чему идентификује највећа острва, полуострва и заливе и којим државама припадају, и идентификује Аустралију као континент са малом

динго (пас), тасманијски ђаво; реке: Мари; језера: Ерово језеро; природна богатства: нафта, угаљ, природни гас, дијаманти, злато, сребро, гвожђе, никл, алуминијум).	разуђеношћу обале. • Описује какав рељеф преовладава на територији Аустралије и на географској карти идентификује најкарактеристичније рељефне целине (низије, висоравни, планине, пустиње и сл.) и кроз које државе се исте протежу. • Наводи кроз које топлотне појасеве се протеже и који климатски типови су доминантно заступљени у Аустралији, описује њихово простирање и њихове карактеристике, као и који су главни представници биљног и животињског света. • Објашњава утицај океана и мора на климатске карактеристике Аустралије. • Именује, уз помоћ географске карте, океане и мора на која излази Аустралија и највеће реке и језера у Аустралији. • Именује најважнија природна богатства којима располаже Аустралија (нафта, угаљ, природни гас, дијаманти, злато и сл.), у којим регионима и државама су размештена и показује их на географској карти.
• **Социо-географске карактеристике Аустралије са Океанијом** (број становника, густина насељености, природни прираштај, религије: хришћанска религија, исламска религија, хиндуизам, будизам; групе народа: Аборицини; највећи градови: Сиднеј, Мелбурн, Бризбејн, Перт, Аделаида, Окланд; региони: Аустралија, Нови Зеланд, Меланезија, Микронезија, Полинезија; туристички центри: Велики корални гребен, Бора Бора, Фиџи, Сиднејска опера, Краљевска изложбена палата).	• Наводи укупан број становника у Аустралији и идентификује у којим регионима је концентрисан највећи део становништва. • Идентификује различиту густину насељености у различитим регионима Аустралије. • Објашњава стопу природног прираштаја, узроке и последице таквог демографског кретања становништва. • Наводи главне религије које су заступљене у Аустралији и која од њих је у ком региону највише заступљена. • Уз помоћ географске карте идентификује нека од најзначајнијих туристичких места и културно-историјских знаменитости у Аустралији и описује њихове главне карактеристике. • Именује највеће градове у Аустралији и показује их на географској карти. • Уз помоћ географске карте идентификује регионалне целине (Аустралија, Нови Зеланд, Меланезија, Микронезија,

	Полинезија) и одређује које државе припадају свакој регионалној целини.

Примери активности

- Ученици, подељени у мале групе/парове, користећи интернет и илустровани материјал, истражују границе Аустралије и Океаније и колика је њихова површина. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију о величини и географском положају Аустралије са Океанијом.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују разуђеност обале Аустралије. Свака група истражује различит регион: већа острва (којим државама припадају), полуострва (које државе се налазе на њима) и заливе. Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти, док остале групе треба да поставе по једно питање које се односи на групу која презентује. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који се региони Аустралије карактеришу највећом разуђеношћу обале.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Путовање кроз аустралијске пустиње''. Свака група треба да истражује, односно да „путује'' кроз одређену пустињу, користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о свом „путовању'' кроз пустињу (где се налази, величина, температура, падавине и сл.) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и праве поређење карактеристика пустиња које су истраживали.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују климу у Аустралији. Свака група добија задатак да истражује одређени климатски фактор (близину мора и океана, рељеф и сл.) и карактеристике одређеног климатског типа (где је распрострањен, температуру ваздуха, количину падавина, биљни и животињски свет карактеристичан за њега и сл.). Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о томе како клима утиче на начин живота људи у различитим деловима Аустралије.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују мора, реке и језера у Аустралији. Свака група добија задатак да истражује на које океане и мора излази Аустралија, карактеристике већих река које теку кроз Аустралију (дужина, кроз које државе пролазе, где се уливају, којем сливном подручју припадају и сл.) и карактеристике већих језера (величина, држава у којој се налазе, веће реке које се уливају у њих или из њих извиру и сл.). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно решавају квиз и воде дискусију о томе која мора, реке и језера имају највећи значај за Аустралију и долазе до закључка да је Аустралија сиромашна површинским водама.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најважнија природна богатства којима располаже Аустралија (нафта, угаљ, природни гас, дијаманти, злато и сл.). Свака група истражује различито природно богатство (у ком

региону се највише налази). Свака група припрема кратку презентацију, презентује је пред другим групама и показује на географској карти. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе који су најзначајнији природни ресурси за развој државе.

- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују поделу Аустралије и Океаније на регионе. Свака група истражује различит регион (државе које припадају том региону, површину, укупан број становника, највећи град према броју становника у тој држави и сл.). Свака група припрема кратку презентацију (у форми табеле и графикона) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о укупном броју становника у Аустралији и Океанији, који региони су са највећом густином насељености, које државе су највеће по површини и броју становника у сваком региону и који су највећи градови према броју становника у Аустралији, те их показују на географској карти.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују главне религије и групе народа које су заступљене у Аустралији. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и долазе до закључка о томе које су најзаступљеније религије и групе народа на аустралијском континенту.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују аборицинску културу и уметност. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о насталим променама код домородачког становништва (број, култура и сл.).
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују најпознатија туристичка места у Аустралији и Океанији. Свака група истражује различит регион (природне и културне атракције, географску локацију, туристичка места и сл.). Свака група припрема кратку мултимедијалну презентацију (са сликама, картама, видео/аудио материјалом, текстом) за свој регион и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију о важности туризма и његовом утицају на развој сваког региона и долазе до закључка о томе која су најпознатија туристичка места у Аустралији.
- Ученици се деле у групе које ће глумити туристичку агенцију и свака група треба да припреми рекламни материјал (у виду брошуре) за посету туристичким местима у Аустралији и Океанији. У рекламном материјалу треба препоручити туристичку туру за посету, при чему се наводи земља, језик који се говори, валута која се користи, главни град и значајније културне знаменитости, традиционална храна и клима. Брошуре садрже текст и илустрације. На крају деле брошуре и бирају шта би највише волели да посете када би били туристи.
- Сваки ученик, индивидуално, попуњава нему карту Аустралије према упутствима наставника (региони, мора, острва, пустиње и сл.).

Тема: **ГЕОГРАФИЈА ПОЛАРНИХ ОБЛАСТИ**
Укупно часова: **3**

Резултати учења

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. описује географски положај поларних области и њихове природно-географске карактеристике;
2. објашњава насељеност поларних области и начин живота домородачког становништва;
3. наводи значај истраживања која се спроводе у поларним областима и објашњава последице глобалног отопљавања по поларне области и, преко њих, по остатак света.

Садржаји (и појмови)	**Стандарди за оцењивање**
• **Природно-географске карактеристике поларних области** (Арктик, Антарктик, Гренланд, поларна клима, глечери, ледени брегови, ледене санте, ирваси, пингвини, поларни медвед, фоке, китови).	• Описује географски положај континента Антарктик и других поларних области и показује их на географској карти (где се протежу и које територије обухватају). • Објашњава климатске карактеристике поларних области и временске услове који су карактеристични за њих. • Наводи и описује главне представнике биљног и животињског света у поларним областима и описује њихове основне карактеристике. • Објашњава какав је утицај глобалног отопљавања на поларне области. • Објашњава како промене у поларним областима, изазване глобалним отопљавањем, утичу на климатске промене у свету.
• **Социо-географске карактеристике поларних области** (Ескими, ледене колибе/игло, Роберт Пири, Роалд Амундсен)	• Објашњава насељеност поларних области. • Описује начин живота домородачког становништва у поларним областима. • Објашњава значај Роберта Пирија и Роалда Амундсена за путовања на Јужни и Северни пол. • Описује каква се истраживања спроводе у поларним областима и објашњава њихов значај.

Примери активности

- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Посета поларним областима''. Свака група треба да истражује, односно да „посети'' одређену поларну област, користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о својој „посети'' (географски положај, величина, освајање, природне карактеристике и сл.) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и праве поређење карактеристика између Арктика, Антарктика и Гренланда.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују глобално отопљавање и последице глобалног отопљавања по поларне области. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другима. На крају, сви заједно воде дискусију о последицама глобалног отопљавања и његовом утицају на климатске промене.
- Ученици, подељени у мале групе, реализују активност „Распуст у поларној области''. Свака група треба да истражује, односно да „борави у породици која живи у поларној области током зимског или летњег распуста'', користећи интернет и илустровани материјал. Свака група припрема кратку презентацију о свом „боравку'' (насељеност и начин живота домородачког становништва) и презентује је пред другим групама. На крају, сви заједно воде дискусију и праве поређење о насељености и начину живота на Арктику, Антарктику и Гренланду.
- Ученици, подељени у мале групе, користећи интернет и илустровани материјал, истражују освајање поларних области и данашња научна истраживања која се спроводе у свакој од њих. Свака група припрема кратку презентацију и презентује је пред другима. На крају, сви заједно воде дискусију о значају освајања поларних области од стране човека.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДНА РАВНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ, ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ И МЕЂУПРЕДМЕТНА ИНТЕГРАЦИЈА

Наставник обезбеђује инклузивност укључивањем свих ученика у све активности током часа. Притом, омогућава да свако дете буде когнитивно и емоционално ангажовано коришћењем одговарајућих методичких приступа (индивидуализација, диференцијација, тимски рад, подршка вршњака). При раду са ученицима са сметњама у развоју примењује индивидуални образовни план (са прилагођеним исходима учења и стандардима оцењивања) и, кад год је то могуће, користи додатну подршку других лица (лични и образовни асистенти, образовни медијатори, волонтери тутори и професионалци из школа са ресурсним центром). Редовно прати све ученике, посебно оне из рањивих група, како би правовремено идентификовао тешкоће у учењу, подстицао их и подржавао у постизању исхода учења.

При реализацији активности наставник једнако третира и дечаке и девојчице, водећи притом рачуна да им не додељује родно стереотипне улоге. При формирању радних група настоји да обезбеди баланс у односу на пол. При избору додатних материјала

у настави користи илустрације и примере који су родно и етнички/културно сензитивни и подстичу родну равноправност, односно промовишу интеркултурализам.

Кад год је то могуће, наставник користи интеграцију тема/садржаја/појмова при планирању и реализацији наставе. Интеграција омогућава ученицима да укључе перспективе других наставних предмета у оно што изучавају у овом наставном предмету и да повежу знања из различитих

ОЦЕЊИВАЊЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Да би омогућио ученицима да достигну очекиване стандарде оцењивања, наставник континуирано прати активности ученика током поучавања и учења и прикупља информације о напретку сваког ученика. За учешће у активностима, ученици добијају повратну информацију у којој се указује на ниво успешности у реализацији активности/задатка и дају се смернице за побољшање (формативно оцењивање). У ту сврху, наставник прати и оцењује:

- усмене одговоре на питања која поставља наставник или саученици,
- истраживачке активности за прикупљање података,
- израде (мултимедијалне презентације, постере, брошуре и друге врсте презентација),
- допринос у раду у малим групама,
- домаће задатке и
- одговоре на квизове и тестове.

По завршетку учења сваке теме, ученик добија бројчану суматívну оцену за достигнуте стандарде оцењивања. Суматívна оцена се изводи као комбинација резултата постигнутог на тесту знања у комбинацији са оценом напредовања констатованом кроз различите технике формативног оцењивања. Током и на крају школске године, ученик добија бројчане оцене.

Почетак имплементације наставног програма	школска 2026/2027 година
Институција/ носилац програма	Биро за развој образовања
Сагласно члану 30, став 3 Закона о основном образовању („Службени гласник Републике Северне Македоније“ бр. 161/19, 229/20, 3/25 и 74/25), министарка образовања и науке донела је наставни програм из предмета Географија за VIII разред.	бр. 12-12084/4 12.09.2025. година Министарка образовања и науке, проф. др Весна Јаневска, с.р. . _____